

veteli, a nemzetközi tényezők figyelembe vételét is. A környezetvédelem fejlesztése érdekében létrejött nemzetközi

együttműködés bemutatása a könyv utolsó fejezetében kapott helyet.

ZIMÁNYI Veronika

BORIS KIDRIČ: A FORDULAT ÉVEI

(Forum Könyvkiadó, Újvidék és Pomurska založba, Muraszombat, 1988)

Jugoszlávia egyik igen korán elhunyt élvonalbeli forradalmárának, Boris Kidričnek állít emléket e mű, amely halálának 35. évfordulója alkalmából, részben adósságtörlesztésül jelent meg. S bár a kötetbe foglalt cikkek és beszédek keletkezése óta csaknem két emberöltő eltelt már, a válogatás méltán ébreszti fel a mai olvasó figyelmét is, hiszen – miként a kötet címe is tanúsítja – a Jugoszlávia történetében lejátszódott gyökeres fordulat, sőt kétszeres fordulat éveit idézi fel tanulságul, okulásul.

A belgrádi Komunist gondozásában 1985-ben megjelent *Boris Kidrič: Sabrana dela* (Összegyűjtött művek) című hétkötetes mű alapján készült válogatás anyaga nagyjából két részre osztható. A kötet első része a szlovén népnek a többi jugoszláviai nemzettel és nemzetiséggel együtt megvívott felszabadító harcáról ad részletesebb képet, mintegy kibővítve és kiegészítve a szlovén partizánmozgalommal kapcsolatos hiányos ismereteinket, a válogatás második része pedig az újjáépítés legnehezebb éveit, az 1945-től 1953-ig, vagyis a szerző haláláig eltelt időszakot mutatja be. Ez a rész annál is inkább érdekes, mert a szerző akkor már az állami és pártvezetés egyik legfelelősségteljesebb tisztségében, a gazdaság újjáépítésének és újjászervezésének kormánykerekénél állt, nagy-nagy tudással és önemésztő áldozatkészséggel fáradozva azon, hogy a JKP-nek már a háború előtt és a háború alatt kikristályosodott irányvonala gazdasági téren is érvényesüljön.

Magától értetődik, hogy akkoriban keletkezett cikkeinek és beszédeinek egy részét, illetve azok mondanivalóját az adott körülmények figyelembevételével kell mérlegelni, hiszen 1948-ig, a Sztálinnal való szakításig még meglehetősen uniformizált módon folyt a gazdaságirányítás a kelet-európai szocialista országokban, köztük Jugoszláviában is. A sorok közül azonban így is kiolvasható az új Jugoszlávia vezetőinek, köztük Kidričnek sok-sok, az igazi szocializmus felé mutató elgondolása, nevezetesen az, hogy miként szabadítható meg a rendszer a fejlődést gáncsoló nyűgöktől és koloncoktól, és mi mindent kell tenni, hogy a kibontakozóban levő új gazdasági rendszer levetkőzze a régi formákat és elinduljon azon az úton, amelyen kisebb-nagyobb megtorpanásokkal, de folytonos csiszolgatással mindmáig haladt. E tekintetben ma is roppant időszerű, szinte mai keltezéssel is ellátható például a *Hadat üzenünk a bürokratizmusnak, a karrierizmusnak és a többi káros jelenségnek, a Pillanatnyi hibáinkról és a teendőkről, A JSZNK szocialista gazdasági rendszerének kiépítése, a Gazdaságpolitikánk jelenlegi kérdései* és a *Bátran és eltökélten előre!* című cikkek jó néhány kitétele, s mint már a bevezetőben mondtuk, tanulságul is, okulásul is igen becses hagyatéknak tekinthető a szerző összegyűjtött műveiből készült kegyeletadó válogatás.

MAGOSSY László